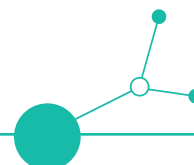

KONCEPT REGIONÁLNEJ KAMPANE

x-Inno Radar - Košický región

Version 3
05 2025

D.1.2.2

Reportovacia perióda 2, Draft: február 2025, Finálna verzia: máj 2025.

Creative Industry Košice, n.o.
(PP5)

Kontaktná osoba: Alexandra Matiová
Email: alexandra.matiova@cike.sk

A. English Summary

The Košice region demonstrates strong potential in the areas of industry, innovation and culture. However, analysis conducted through the regional RIS3 strategy, **a questionnaire survey and expert focus groups, carried out in the context of the x-Inno Radar project, has revealed several key challenges.** These include the fast-changing environment driven by green and digital transitions, low levels of innovation across sectors, a persistent brain drain as young talent leaves for better opportunities, misalignment between education and labour market needs (especially in technical and business skills), and insufficient collaboration between universities and businesses, which limits knowledge transfer and innovation capacity.

These systemic issues also highlight the need to address social cohesion through inclusive education initiatives that support integration policies. In response, the development of soft skills has been identified as a critical success factor for boosting innovation readiness, enhancing regional resilience and supporting sustainable growth. To respond to these regional challenges, CIKE is leading targeted pilot actions in the Košice region as part of the x-Inno Radar project, aimed at strengthening soft skills as a foundation for critical thinking, innovation, collaboration, resilience, cross-sectoral cooperation, community engagement, and future-oriented thinking.

The first pilot focuses on building transversal soft skills (such as cooperation, communication, and strategic thinking) among those who act as the first point of contact for innovation actors in the region. The training will follow a cascading model, ensuring that the skills are further disseminated within participating organizations.

The second pilot, Pioneer Spirit, introduces an experimental "Pioneer Lab" designed to engage the general public in creative problem-solving activities that cultivate entrepreneurial thinking and promote key soft skills such as adaptability, collaboration, and open-mindedness. It emphasizes a hands-on approach through a makers event, encouraging individuals to tap into their creativity and reimagine local skills for future challenges.

A third pilot aims to address the urban-rural divide in access to knowledge and training by promoting territorial cooperation. It will build a regional network to support skills development and activate the return of regional talents through mentoring and ambassador programs.

All pilot actions are strategically embedded within the regional innovation agenda and align with the Košice region's RIS3 strategy. CIKE actively collaborates with the regional authority and the Innovation Centre of the Košice Region (ICKK), ensuring that project outcomes feed into ongoing regional policy processes. The results will also be shared with the recently established EIT Culture & Creativity KIC, of which CIKE is a founding partner, creating an opportunity for international exchange and policy learning around future skills and cultural innovation.

B. Úvod

Východné Slovensko, a najmä Košický región, zohráva významnú úlohu v priemyselnej výrobe na Slovensku a v strednej Európe. Historicky sa tento región spoliehal na priemyselnú produkciu, pričom veľké podniky, ako napríklad U. S. Steel Košice, formovali hospodársku štruktúru regiónu. Dnes však región čelí zásadnej transformácii svojho ekonomického a sociálneho základu a to v dôsledku globalizácie, digitalizácie, priemyslu 4.0, ako aj politických požiadaviek v oblasti znižovania emisií CO₂ a prechodu na obehové hospodárstvo. Okrem toho sa Košický región stretáva s ďalšími štrukturálnymi výzvami, akými sú demografické zmeny, odliv mozgov a potreba zmeny myslenia v reakcii na nové podmienky.

Doteraz sa hospodársky rozvoj v regióne opieral najmä o technologický pokrok a tvrdé (technické) zručnosti. Košice sú sídlom viacerých technických univerzít a výskumných centier, ktoré významne prispievajú k inováciám a rozvoju v priemysle. Technologické riešenia však už nebudú stačiť na zvládnutie výziev spojených s digitálnou a zelenou transformáciou. Potrebná je väčšia agilita a kreativita v prístupe k zmenám, pričom kľúčovú úlohu zohrávajú mäkké zručnosti. Tieto zručnosti sú nevyhnutné na to, aby podniky, výskumné inštitúcie, verejná správa a spoločnosť ako celok dokázali fungovať efektívnejšie, spolupracovať, inovovať a budovať väčšiu odolnosť voči nepredvídateľným zmenám.

Hoci priemyselné regióny, ako Košický kraj, majú silnú tradíciu technologických inovácií, oblasť mäkkých zručností je stále nedostatočne rozvinutá. Vzhľadom na ekonomickú a sociálnu históriu regiónu tieto zručnosti nie sú dostatočne rozvinuté, čo brzdí schopnosť efektívne reagovať na nové výzvy.

Ďalšou výzvou pre Košický región je jeho geografická štruktúra, ktorá je charakterizovaná malými a stredne veľkými mestami a rozsiahlymi vidieckymi oblasťami. To prirodzene obmedzuje kapacity na rozvoj zručností a vzdelávania. Jedným z riešení by mohlo byť posilnenie regionálnej spolupráce, ktorá by umožnila zdieľanie zdrojov a know-how.

Aby mohol Košický región úspešne zvládnuť digitálnu a zelenú transformáciu, nestačí investovať len do technológií a infraštruktúry. Rovnako dôležité je podporovať rozvoj mäkkých zručností, ktoré umožnia ľuďom a organizáciám byť flexibilnejšími, kreatívnejšími a odolnejšími voči rýchlo sa meniacemu svetu. Prepojenie technologických inovácií s kompetenciami ako komunikácia, spolupráca a kritické myslenie vytvorí pevný základ pre udržateľný rozvoj regiónu a zvýšenie jeho konkurencieschopnosti.

C. Analýza regiónu - podmienky a mäkké zručnosti

1. Sociálno-ekonomické pozadie regiónu

História a socio-ekonomické pozadie

Košický kraj je jedným z ôsmich krajov Slovenskej republiky s počtom obyvateľov 800 937, nachádza sa v južnej časti východného Slovenska. Územie je rozdelené do 11 okresov, kde krajským mestom sú Košice. Podľa odhadov Štatistického úradu Slovenskej republiky mala metropola východu na konci roka 2023 populáciu 225 044 obyvateľov, čím si udržala pozíciu druhého najväčšieho mesta Slovenska. V tom istom roku sa narodilo 2 059 detí, zatiaľ čo zomrelo 2 369 obyvateľov, čo viedlo k celkovému poklesu populácie o 310 ľudí. Napriek tomu, že región má v porovnaní s celoslovenským priemerom mladšiu populáciu (priemerný vek obyvateľov bol v roku 2023 približne 42 rokov), čelí demografickým výzvam, ako je starnutie obyvateľstva a migrácia mladých ľudí za prácou do hlavného mesta alebo do zahraničia.

Ekonomická situácia regiónu je náročná. Miera nezamestnanosti v Košiciach dosiahla v roku 2023 úroveň 13%, čo je viac ako dvojnásobok celoslovenského priemeru (6%). Priemerná čistá mesačná mzda zamestnancov na plný úväzok bola 1 594 eur, pričom až 56% pracujúcich zarábalo menej ako túto sumu. Región čelí sociálnym výzvam, ako je vyšší podiel rómskej populácie, čo zdôrazňuje potrebu inkluzívneho vzdelávania a efektívnejších integračných politík. Región tiež trpí nedostatkom modernej dopravnej infraštruktúry a investícií. Najviac ekonomickej aktivity sa sústreďuje okolo mesta Košice.

Napriek týmto výzvam má košický región značný potenciál v oblasti priemyslu, inovácií a kultúry. Strategické investície do infraštruktúry, vzdelávania a podpory podnikateľského prostredia sú kľúčové pre zlepšenie hospodárskej situácie a kvality života v regióne. V súčasnosti je však rovnako dôležité zamerať sa na rozvoj mäkkých zručností, ktoré sú nevyhnutné pre adaptáciu na meniaci sa trh práce, podporu inovácií a

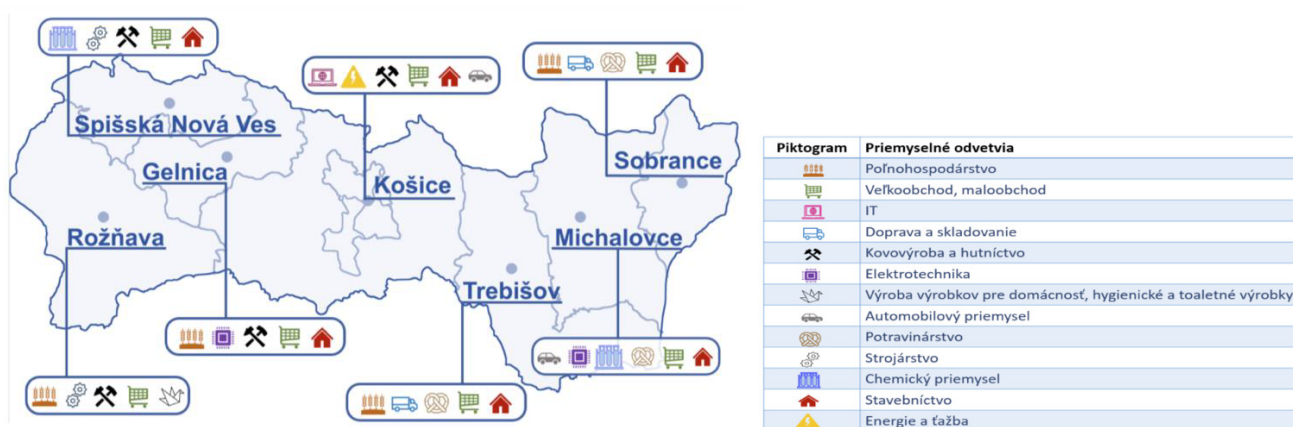
zvyšovanie konkurencieschopnosti regiónu. Schopnosti ako kritické myslenie, tímová práca či flexibilita budú v nadchádzajúcich rokoch rozhodujúce pre udržateľný rozvoj regiónu.

Vzdelávanie v regióne

Košický región má viacero významných vzdelávacích inštitúcií, vrátane Technickej univerzity v Košiciach a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika. Napriek dobrej akademickej základni čelí región výzvam v prepojení vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce, najmä v oblasti technických a podnikateľských zručností. Slovensko sa snaží dobehnúť tento deficit prostredníctvom viacerých iniciatív, napr. kurikulárnou reformou či projektmi financovanými z fondov EÚ. Zároveň vznikla Národná stratégia zručností v spolupráci s OECD, ktorá upozorňuje na dôležitosť integrácie mäkkých zručností do vzdelávacieho procesu na všetkých úrovniach. Východné Slovensko má v tomto smere o to väčšiu motiváciu, že sa v nasledujúcich rokoch očakáva enormný dopyt po pracovnej sile a potreba prekonať odliv mozgov.

Ekonomický a priemyselný profil

Ekonomika košického regiónu je založená na priemysle. Kľúčovými odvetvami sú hutníctvo (U. S. Steel Košice), automobilový priemysel, strojárstvo a IT sektor, ktorý sa v Košiciach dynamicky rozvíja. Región má tiež veľký potenciál v cestovnom ruchu vďaka prírodným a historickým pamiatkam. Napriek tomu čelí výzvam, ako je vysoká nezamestnanosť v niektorých oblastiach a potreba lepšieho prepojenia medzi akademickou sférou a podnikateľským sektorom. Jednou zo zásadných výziev východného Slovenska je tzv. brain drain, teda odliv talentov za lepšími príležitosťami. Približne 20% absolventov stredných a 20% absolventov vysokých škôl opúšťa región; tí, ktorí ostanú, neraz nájdu prácu vo výrobných závodoch bez výraznej pridanej hodnoty. Chýbajú tak odborníci a inovatívne talenty, čo regiónu spôsobuje problémy s konkurencieschopnosťou.

Obrázok 1 Prehľad najdôležitejších priemyselných odvetví v košickom regióne

2. Zhrnutie a krátka analýza RIS3 regionálnej analýzy

Koncepty, pojmy a definície

Pojem „mäkké zručnosti“ nie je v dokumente RIS3 KSK definovaný ako samostatná kategória, objavuje sa v širších konceptoch ako „zručnosti budúcnosti“, „21st century skills“ či „inovačné kompetencie“. Spájajú sa s potrebou reagovať na meniace sa technologické a ekonomické podmienky, pričom dokument zdôrazňuje význam kreativity, tímovej spolupráce, flexibility a schopnosti riešiť komplexné problémy.

Mäkké zručnosti sú v stratégii najčastejšie uvádzané v kontexte zlepšovania inovačného ekosystému - prostredníctvom vzdelávania, rekvalifikácie a celoživotného učenia.

RIS3 KSK uznáva, že technologické inovácie a technické zručnosti nestačia na zvládnutie digitálnej a zelenej transformácie. Pre dlhodobú konkurencieschopnosť regiónu je potrebné rozvíjať aj prierezové zručnosti, ako sú komunikácia, kritické myslenie, adaptabilita a riešenie problémov.

Dôvody na podporu mäkkých zručností

Mäkké zručnosti sú kľúčové pre zvládnutie digitalizácie, priemyslu 4.0 a zelenej transformácie. RIS3 KSK ich

spája s inováciami, spoluprácou a rýchlym prenosom poznatkov.

Reagujú na výzvy trhu práce, posilňujú podnikanie, konkurencieschopnosť a prechod na znalostnú ekonomiku. Podporujú spoluprácu medzi akademickou sférou a praxou a prispievajú k súdržnosti regiónu.

Mäkké zručnosti v regióne - Ktoré mäkké zručnosti sú spomenuté?

RIS3 KSK vníma mäkké zručnosti ako súčasť „zručností budúcnosti“ a „prierezových kompetencií“, kľúčových pre rozvoj inovácií, adaptability a podnikania. Medzi najvýraznejšie mäkké zručnosti, ktoré stratégia priamo alebo nepriamo zdôrazňuje, patria:

- Kreativita a inovatívne myslenie - dôležité pre vznik nových riešení v priemysle, výskume a podnikaní.
- Tímová spolupráca - nevyhnutná pre efektívne prepojenie univerzít, firiem a verejného sektora.
- Kritické myslenie a riešenie problémov - podporujú rozhodovanie v komplexných situáciách.
- Komunikačné a prezentačné schopnosti - kľúčové pre lepšiu spoluprácu.
- Flexibilita a adaptabilita - schopnosť zvládať rýchle technologické a ekonomické zmeny.
- Podnikateľské myslenie - potrebné na podporu startupov a inovácií v regióne.

Ich rozvoj má podporiť vzdelávanie, mentoring a spoluprácu naprieč sektormi s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť a odolnosť regiónu.

Existujúce prístupy k rozvoju mäkkých zručností v regióne

Rozvoj mäkkých zručností v Košickom regióne získava čoraz väčšiu dôležitosť popri technickom vzdelávaní.

Hlavné prístupy zahŕňajú:

- Reformy vzdelávania - dôraz na kritické myslenie, tímovú prácu a riešenie problémov.
- Školiace programy - zlepšenie komunikačných a vodcovských schopností ako aj adaptability.
- Podpora inovácií - zlepšenie prispôsobivosti a konkurencieschopnosti.

Odkazy na iné strategické dokumenty týkajúce sa mäkkých zručností

Dokument RIS3 KSK nadväzuje na kohéznu politiku EÚ a rámec programu Horizont Európa. Je v súlade aj s národnými stratégiami ako je Národný program reforiem či Dlhodobá vízia pre slovenskú ekonomiku.

Aktéri formujúci regionálnu stratégiu

Medzi kľúčových aktérov uvedených v dokumente RIS3 KSK patrí Rada vlády SR pre vedu, techniku a inovácie, ktorá zastrešuje koordináciu celej stratégie. Významnú úlohu zohrávajú aj Slovenská akadémia vied, univerzity, výskumné inštitúcie a podnikateľské združenia, ktoré prispievajú k jej formovaniu.

3. Regionálna situácia v oblasti mäkkých zručností

Táto kapitola poskytuje prehľad o súčasnom stave mäkkých zručností v rámci východného Slovensku. Vychádza z dotazníkového prieskumu realizovaného medzi decembrom 2024 a marcom 2025, do ktorého sa zapojilo 18 respondentov z košického regiónu a z troch fokusových skupín zorganizovaných v apríli 2025.

Cieľom tejto analýzy je identifikovať dostupnosť mäkkých zručností v regióne, hlavné aktérske skupiny zapojené do ich rozvoja, existujúce formy spolupráce a využívané formáty vzdelávania. Výsledky slúžia ako východisko pre návrh efektívnych pilotných aktivít zameraných na posilnenie týchto kľúčových kompetencií v kontexte regionálnych potrieb a výziev.

Dostupnosť mäkkých zručností

Dotazníkový prieskum ukázal, že východoslovenský pracovný trh má pomerne silné základy v oblasti spolupráce a networkingu, ktoré boli hodnotené ako najprítomnejšie mäkké zručnosti medzi pracovníkmi. Kreativita bola taktiež relatívne dobre zastúpená. Naopak, sebaregulácia, ochota riskovať a najmä iteratívne myslenie boli označené ako slabé, či nedostatočne prítomné.

Respondenti zhodne identifikovali ako najviac potrebné zručnosti kritické myslenie, riešenie problémov, strategické myslenie, komunikáciu a kreativitu. Tieto zistenia sa výrazne prekrývajú s výstupmi z troch fokusových skupín realizovaných v regióne, ktoré ako kľúčové označili:

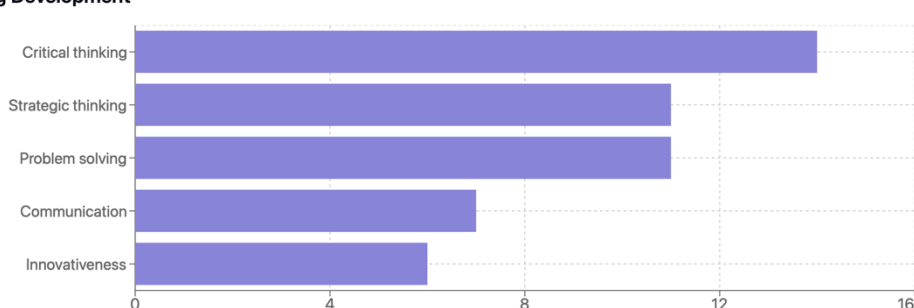
- **Kritické myslenie** - Účastníci focus groups upozornili na nízku mieru overovania informácií, pasivitu a náchylnosť podľahnúť manipulácii, čo v kombinácii s informačným pretlakom predstavuje významné riziko pre región.

- **Komunikácia** - Špecifiká východoslovenského kontextu poukazujú na srdečnosť a ochotu počúvať, no zároveň potrebu systematického rozvoja týchto schopností už od predškolského veku.
- **Inovačné myslenie** - Účastníci focus groups zdôraznili potrebu vytvárať bezpečný priestor, kde môžu ľudia skúšať nové prístupy, prijímať riziko a reflektovať výsledky. Aktuálne v regióne prevláda postoj „všetko nové je zlé“, čo brzdí inovatívne nastavenie mysle.
- **Spolupráca** - Účastníci focus groups vnímajú, že existuje snaha a potenciál na spoluprácu, ale absentuje systematická podpora spolupráce na širšej úrovni.
- **Strategické myslenie** - Účastníkmi vnímané ako nevyhnutné pre zvládanie dlhodobých výziev, ale s priestorom na zlepšenie.

Doplňujúco sa objavovali aj ďalšie dôležité zručnosti: empatia, líderské zručnosti, interkultúrne porozumenie, facilitácia, ownership a udržateľné myslenie - čo naznačuje rozšírené chápanie mäkkých zručností aj v kontexte spoločenskej a kultúrnej odolnosti.

Top Skills Needing Development

Obrázok 2 Graf znázorňuje top 5 mäkkých zručností, ktoré je potrebné rozvíjať podľa dotazníkového prieskumu

Aktéri rozvoja mäkkých zručností a cieľové skupiny

Medzi hlavné inštitúcie rozvíjajúce mäkké zručnosti patria v rámci východného Slovenska najmä univerzity, ktoré boli najčastejšie spomínané ako poskytovatelia takýchto školení. Nasledujú vzdelávacie centrá pre dospelých, obchodné, priemyselné a remeselné komory, ktoré dopĺňajú formálne vzdelávanie aj o praktické zručnosti.

Fokusové skupiny zdôraznili potrebu cieľiť rozvoj mäkkých zručností na široké spektrum vekových kategórií, vrátane detí v predškolskom veku, čo predstavuje výzvu na systémové zavedenie mäkkých zručností do škôl a neformálneho vzdelávania. Okrem tradičných zamestnancov a študentov sú cieľovou skupinou aj líderské pozície, kde sa vyžaduje strategické a inovačné myslenie.

Existujúce siete a spolupráce

Spolupráca medzi aktérmi v oblasti rozvoja mäkkých zručností je v rámci východného Slovenska rozdelená - 50 % respondentov v prieskume uviedlo, že zaznamenávajú spoluprácu napr. cez konferencie, či spoločné projekty. Druhá polovica o žiadnej spolupráci nevedela alebo vníma jej absenciu.

Z výstupov fokusových skupín vyplýva, že spolupráca často závisí na iniciatíve jednotlivcov, nie je však systematicky koordinovaná. Silné väzby a ochota spolupracovať existujú, ale potrebujú inštitucionálnu podporu a platformy na jej rozvoj.

Formáty rozvoja mäkkých zručností

Najbežnejšími formátmi vzdelávania sú tradičné semináre a workshopy, často vedené v rámci škôl, univerzít alebo cez programy pre dospelých. Okrajovo sa vyskytujú diskusné fóra a študijné cesty. Menej zastúpené sú inovatívne formáty ako podnikateľské tréningy, dizajnové laboratória alebo gamifikované workshopy, ktoré by však podľa focus groups mohli poskytnúť priestor na skúšanie, riskovanie a zdieľanie skúseností, čo je pre rozvoj inovačného myslenia kľúčové.

Respondenti aj účastníci fokusových skupín sa zhodli na tom, že formáty vzdelávania by mali byť praktickejšie, interaktívnejšie a viac zamerané na reálne situácie, aby posilnili schopnosti zvládať komplexitu a zmeny, čo vytvára priestor pre nekonvenčné formáty vzdelávania v oblasti mäkkých zručností.

4. Nedostatky a potreby v regióne

V Košickom kraji pretrvávajú viaceré prekážky, ktoré bránia rozvoju mäkkých zručností a ich efektívnemu zavádzaniu do vzdelávacieho a pracovného prostredia. Hlavné výzvy zhromaždené v rámci online kvalitatívneho výskumu na kvalitatívneho výskumu v rámci expertných fokusových skupín zahŕňajú:

1. Nízka prioritizácia rozvoja mäkkých zručností

- Mnohí zainteresovaní, tak na individuálnej, ako aj organizačnej úrovni, nevnímajú dôležitosť mäkkých zručností.
- Tento problém pramení z nedostatku povedomia a motivácie. Mäkké zručnosti sú často zatienené technickými alebo finančnými prioritami.

2. Myslenie orientované na výsledky:

- Zameranie na merateľné výsledky odrádza od investícií do rozvoja mäkkých zručností, ktoré môžu priniesť viditeľné výhody až po dlhšom čase.

3. Širšie, ale plytké ponuky školení:

- Hoci rôzne organizácie poskytujú školenia v oblasti mäkkých zručností, kvalita a hĺbka týchto programov sú nekonzistentné.

4. Systémové bariéry:

- Výzvy ako byrokratické prekážky, odliv mozgov a nedostatočné stratégie na podporu podnikania obmedzujú rozvoj mäkkých zručností.

Kľúčové oblasti rozvoja mäkkých zručností

Na prekonanie týchto výziev boli identifikované zručnosti, ktoré sú vnímané ako kľúčové pri podpore rozvoja inovácií v Košickom regióne:

Kritické myslenie - Hodnotenie informácií s cieľom urobiť racionálne rozhodnutia.

Inovačné myslenie - Implementácia nových a kreatívnych nápadov.

Strategické myslenie - Plánovanie s dlhodobými cieľmi na zreteli.

Rozpoznávanie príležitostí - Identifikácia potenciálnych šancí na rast alebo inovácie.

Ochota riskovať - Ochota podstúpiť vypočítané riziká pre potenciálne zisky.

Vodcovské zručnosti - sebaregulácia, aktívne počúvanie, vynaliezavosť, schopnosť robiť rozhodnutia.

Interkultúrne zručnosti - Efektívna spolupráca s ľuďmi z rôznych prostredí.

Komunikácia - Jasná výmena informácií a nápadov.

Spolupráca - Efektívna spolupráca s ostatnými na dosiahnutie spoločných cieľov.

Empatia - Pochopenie a ohľaduplnosť voči pocitom a perspektívam iných.

Udržateľné myslenie - Zohľadnenie dôsledkov rozhodnutí a akcií pre životné prostredie a spoločnosť.

Facilitácia - schopnosť vytvárať podmienky pre efektívnu spoluprácu skupiny, podporovať otvorenú komunikáciu, aktívne počúvanie a spoločné hľadanie riešení.

Zodpovednosť (Ownership) - schopnosť prevziať zodpovednosť za úlohy, rozhodnutia a výsledky, pričom jednotlivec koná proaktívne, angažovane a s vnútornou motiváciou dosiahnuť cieľ.

Metódy rozvoja mäkkých zručností

Aby sa rozvoj mäkkých zručností stal neoddeliteľnou súčasťou vzdelávania a praxe v regióne, je potrebné aplikovať rôzne metódy:

1. Integrácia do vzdelávacích osnov: Implementácia školení mäkkých zručností od základného až po vyššie vzdelávanie.

2. Workshopy a mentoringové programy: Organizovanie praktických aktivít ako hackatóny, workshopy dizajnového myslenia a sektorovo špecifické workshopy.

3. Zapojenie súkromného sektora: Povzbudzovanie podnikov k integrácii školení mäkkých zručností do programov rozvoja svojich zamestnancov.

4. Medzisektorové partnerstvá: Budovanie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami, kultúrnymi organizáciami a súkromným sektorom.

5. Regionálne príklady dobrej praxe

SUVKO Coaching

Miesto: Kukučínova 2, Košice (Kasárne/Kulturpark)

Ciel'ová skupina: Manažéri a zamestnanci podnikov

Krátky popis:

SUVKO Coaching je vzdelávacia spoločnosť zameraná na firemné tréningy a rozvoj mäkkých zručností. Poskytuje personalizované tréningy prispôbené špecifickým potrebám organizácií, pomáhajú identifikovať a rozvíjať potenciál zamestnancov. Hlavné oblasti expertízy zahŕňajú meranie potenciálu a firemnej kultúry pomocou nástrojov ako Gallupov dotazník, psychodiagnostika a 360° spätná väzba. Okrem toho sa zameriava na budovanie silnej firemnej kultúry, zlepšovanie tímovej dynamiky, transformáciu vedenia, podporu well-beingu a produktivity, ako aj rozvoj obchodných a predajných zručností. SUVKO Coaching kladie dôraz na dátami podporené a zážitkové učenie, čím zabezpečuje efektívne uplatnenie získaných vedomostí v praxi. Jeho vysoko personalizovaný prístup a schopnosť dynamicky prispôbovať tréningové programy vyvíjajúcim sa potrebám klientov z neho robia príklad dobrej praxe v rozvoji ľudského potenciálu a firemnej kultúry v Košickom kraji.

Inovuj a podnikaj

Miesto: Košický región (rôzne školy)

Ciel'ová skupina: Študenti stredných škôl

Krátky popis:

Program je vedený Inovačným centrom Košického kraja. Ide o vyučovací predmet zavedený na 19 stredných školách v Košickom kraji, ktorý učí študentov podnikateľské a inovačné zručnosti, ako je validácia nápadov, tímová práca, komunikácia a prezentácia. Zahŕňa praktické workshopy, video prednášky skúsených podnikateľov a účasť na súťaži "Founders Challenge" na rozvoj podnikateľských nápadov. Táto iniciatíva efektívne podporuje kreativitu, riešenie problémov a podnikateľské myslenie, čím predstavuje silný príklad moderného vzdelávania prepojeného s reálnym svetom.

RINK - Remeselný inkubátor

Miesto: Gemerské osvetové stredisko, Betliarska 8, Rožňava

Cieľová skupina: Remeselníci pôsobiaci v Košickom kraji

Krátky popis:

RINK, založený v roku 2019 Košickým samosprávnym krajom, podporuje tradičných remeselníkov a výrobcov ľudového umenia v regióne Gemer a mimo neho. Poskytuje vzdelávanie, mentoring a infraštruktúru pre remeselníkov na zlepšenie ich technických, obchodných a marketingových zručností. Inkubátor ponúka workshopy, certifikáciu regionálnych produktov, coworkingové priestory a platformy pre predaj a výstavy. Táto iniciatíva spája tradičné remeslá s modernými potrebami, zabezpečujúc udržateľnosť kultúrneho dedičstva a podporujúc miestny ekonomický rast.

RINK efektívne kombinuje zachovanie kultúry s ekonomickým rozvojom vytváraním podporného ekosystému, v ktorom môžu remeselníci prosperovať. Jeho zameranie na budovanie zručností, prístup na trh a inovácie ukazuje, ako sa tradičné postupy môžu prispôbiť súčasným požiadavkám, čím sa stáva modelom pre regionálny rozvoj.

D. Ambície regionálnych pilotných testovacích aktivít

Košický región má preukázateľný silný potenciál v oblasti priemyslu, inovácií a kultúry. Analýza dát získaných analýzou RIS3 stratégie, online prieskumom a kvalitatívnym výskumom v rámci regionálnych expertných fokusových skupín identifikovala niekoľko kľúčových výziev, ktoré je možné riešiť prostredníctvom rozvoja mäkkých zručností:

1. Rýchlo sa meniace prostredie poháňané zelenou a digitálnou transformáciou
2. Nízka úroveň inovácií naprieč sektormi
3. Odliv mozgov, kedy mladé talenty migrujú do hlavného mesta alebo do zahraničia za lepšími kariérnymi príležitosťami
4. Nesúlad medzi vzdelávaním a potrebami trhu práce, najmä v technických a obchodných zručnostiach
5. Nedostatočná spolupráca medzi univerzitami a podnikmi, ktorá obmedzuje prenos znalostí a inovačný potenciál

Pre efektívne riešenie týchto výziev je tiež kľúčové zaoberať sa sociálnymi potrebami prostredníctvom vzdelávacích aktivít, ktoré zahŕňajú inkluzívne praktiky, čím prispievajú k zlepšeniu integračných politík.

CIKE bude tieto problémy riešiť prostredníctvom pilotných aktivít, ktoré sú štruktúrovaného okolo troch tematických okruhov:

1. Prierezové zručnosti na posilnenie inovatívnosti

CIKE pripraví tréningový program zameraný na rozvoj prierezových mäkkých zručností pracovníkov a organizácií, ktoré zabezpečujú prvý kontakt s jednotlivcami prinášajúcimi inovácie do regiónu.

Vzdelávací program bude orientovaný najmä na rozvoj tzv. „human skills“ - mäkkých zručností, ktoré predstavujú nenahraditeľnú hodnotu v kontexte narastajúceho vplyvu umelej inteligencie. Program bude zdôrazňovať ich význam v oblastiach, kde technológia nemôže plnohodnotne nahradiť ľudský kontakt, empatiu a rozhodovanie.

Fázy programu:

1. **Výber účastníkov:** V úvodnej fáze budú identifikovaní kľúčoví strategickí aktéri z oblasti inovácií a regionálneho rozvoja, ktorí budú pozvaní k účasti na vzdelávaní.
2. **Praktické školenia na mieru:** Následne budú realizované interaktívne školenia zamerané na rozvoj konkrétnych zručností, ako sú empatia, efektívna komunikácia, spolupráca, strategické myslenie a schopnosť identifikovať a využiť nové príležitosti. Tréning bude určený najmä pracovníkom zodpovedným za ľudské zdroje, vzdelávanie a networking.
3. **Train-the-Trainer model:** V záverečnej fáze absolvujú účastníci školenie typu „train-the-trainer“, ktoré ich pripraví na to, aby ďalej rozvíjali uvedené zručnosti u svojich kolegov alebo členov organizácie.

Zámer a dopad: Hlavným cieľom programu je posilniť schopnosti kľúčových zamestnancov v oblasti prvého kontaktu so zástupcami verejnosti, podnikateľmi či inovačnými aktérmi. Prostredníctvom skupinovej práce a spoločných úloh sa zároveň podporí medzisektorová spolupráca v regióne. Výsledkom bude zvýšenie kompetencií strategických organizácií pri vytváraní priaznivého inovačného ekosystému, čo prispeje k lepšiemu prijímaniu a aplikácii inovácií v regióne. Program taktiež podporí vyššiu mieru prispôbivosti na zmeny na trhu a reagovanie na inovačné výzvy.

Cieľová skupina: Podporné podnikateľské organizácie, klastrové iniciatívy, inovačné a rozvojové agentúry pôsobiace v Košickom kraji, ako aj členovia odbornej poradnej skupiny projektu x-Inno Radar.

2. Integrácia na rôznych úrovniach

CIKE nie je zapojené do realizácie tejto pilotnej aktivity.

3. Rozvoj podnikavosti

CIKE bude v rámci tejto vetvy pilotných aktivít realizovať formát zameraný na podporu podnikavého myslenia a inovatívneho prístupu medzi obyvateľmi Košického kraja. Zámerom je preklenúť pretrvávajúce rozdiely medzi formálnym vzdelávaním a aktuálnymi potrebami trhu práce, ako aj posilniť otvorenosť voči novým riešeniam a zvýšiť ochotu jednotlivcov podstupovať primerané riziko v mene osobného aj spoločenského rozvoja.

Zámer:

Navrhovaná aktivita predstavuje dočasný experimentálny priestor fungujúci ako miesto pre rozvoj podnikavosti, tvorivosti a s nimi spojenými zručnosťami. Tento priestor umožní účastníkom vyskúšať si ako rozvíjať svoje inovačné nápady v spolupráci s odbornou komunitou a facilitátormi, využívajúc dostupné nástroje, udržateľné materiály alebo digitálne technológie. V bezpečnom prostredí budú vedení k rozvíjaniu zručností ako ochota riskovať, rozpoznávanie príležitostí, komunikácia, spolupráca, či udržateľné myslenie. Bude povzbudzovať jednotlivcov k znovuobjaveniu zručností založených na miestnych špecifikách a ich uplatneniu pri riešení budúcich výziev.

Cieľová skupina: Široká verejnosť - jednotlivci rôznych vekových kategórií a profesijného zázemia so záujmom rozvíjať tvorivé, kritické a podnikavé myslenie ako súčasť reakcie na výzvy dnešnej doby.

Cieľom aktivity je oboznámiť širokú verejnosť s kľúčovými podnikateľskými mäkkými zručnosťami a podporiť ich rozvoj prostredníctvom praktického a zážitkového učenia. Dôraz sa bude klásť na schopnosť interpretovať neúspech ako príležitosť na zlepšenie a podporiť ochotu riskovať v inovačných procesoch. Účastníci si zároveň prakticky overia, ako možno prostredníctvom spolupráce identifikovať nové riešenia a príležitosti. Takto zamerané aktivity prispievajú aj k rozvoju udržateľného prístupu k podnikaniu a inováciám. Iniciatíva bude otvorená aj jednotlivcom bez predchádzajúcich skúseností s podnikaním, čím sa zabezpečí inkluzívnosť a posilní inovačná kultúra v regióne. Očakávaným prínosom je rast podnikavosti, vyššia akceptácia zmeny a lepšia pripravenosť obyvateľov reagovať na spoločenské a trhové výzvy.

4. Územná spolupáca

Ako nemetropolitný priemyselný región čelí Košický kraj výzve nerovnomernej dostupnosti vzdelávania a rozvojových aktivít. Kým v meste Košice sú sústredené hlavné kapacity, príslušné oblasti často nemajú rovnaký prístup k možnostiam budovania zručností. Program územnej spolupráce sa zameriava na riešenie tohto problému prostredníctvom aktivácie ľudského potenciálu, ktorý región opustil - tzv. expatov.

Fázy programu:

1. **Mapovanie „expatov“** - Identifikácia úspešných jednotlivcov, ktorí sa odsťahovali z regiónov do väčších miest alebo do zahraničia. Títo expati budú oslovení s cieľom zistiť, aké mäkké zručnosti využívajú vo svojej práci a aký formát spolupráce by im vyhovoval - napr. mentoring, školenia či networkingové podujatia.
2. **Testovanie 1 alebo 2 formátov** - Pilotné overenie 1-2 vzdelávacích formátov založených na výstupe z predchádzajúcej fázy.
3. **Vytvorenie databázy expatov** - Vznikne databáza ochotných expatov, ktorá bude slúžiť ako nástroj na ďalší rozvoj zručností v regióne a zároveň ako analytický podklad pri hľadaní dlhodobého riešenia odlivu mozgov.

Zámer:

Program si kladie za cieľ aktivovať tzv. reverzný únik mozgov - motivovať úspešných odídencov, aby sa zapojili do rozvoja regiónu prostredníctvom zdieľania svojich vedomostí a skúseností. Zároveň sa vytvorí funkčná sieť expatov, ktorá bude prepájať región s globálnymi znalosťami a možnosťami. Aktivita podporí

územnú spoluprácu zapájaním rôznych typov organizácií v Košickom kraji do spoločnej propagácie neformálnych formátov vzdelávania, zdieľania know-how a organizovania networkingových podujatí. Vybrané formáty sa budú zameriavať na rozvoj zručností ako: zodpovednosť (ownership), schopnosť rozpoznať príležitosti, spolupráca, komunikácia a udržateľné myslenie.

Cieľová skupina: Expatri - odídenci z regiónov, poskytovatelia tréningov mäkkých zručností, výskumné a vzdelávacie inštitúcie, organizácie na podporu podnikania a regionálne rozvojové aktivity.

E. Strategické ambície pre Košický región

Creative Industry Košice (CIKE) vníma potrebu systematického rozvoja inovačného potenciálu v Košickom regióne a usiluje sa o vytváranie **funkčného inovačného ekosystému**, ktorý bude prepájať rôznych strategických aktérov - verejné inštitúcie, vzdelávacie organizácie, podnikateľské subjekty, výskumné centrá a medzinárodné iniciatívy. Cieľom je podporiť koordinovaný rozvoj regiónu so zameraním na mäkké zručnosti, inovatívne prístupy a medziodvetvovú spoluprácu.

CIKE je aktívne zapojené do dialógu o smerovaní **vzdelávacích aktivít zameraných na mäkké zručnosti** definovaných v **RIS3 stratégii Košického kraja**. Ako regionálny partner pre mesto Košice je v úzkom kontakte s **Košickým samosprávnym krajom**, ako administratívnym orgánom zodpovedným za stratégiu RIS3, a taktiež s **Inovačným centrom Košického kraja (ICKK)**, ktoré koordinuje a podporuje vznikajúce inovačné projekty v regióne.

Zástupcovia KSK a ICKK sú pravidelne zapájaní do expertnej fokusovej skupiny, ktorú CIKE vedie. Počas stretnutí sú informovaní o pokroku projektových aktivít - od analýzy potrieb cez návrh konceptu až po implementáciu pilotných aktivít. V záverečnej fáze projektu CIKE predstaví **politické odporúčania** so zámerom ich **formálneho prijatia** a integrácie do regionálnych rozvojových politík, čím sa zabezpečí kontinuita a udržateľnosť výstupov projektu v súlade s existujúcimi stratégiami RIS3.

Zároveň CIKE pôsobí v **EIT Creative-KIC**, novo vzniknutom **znalostnom a inovačnom spoločenstve EIT** zameranom na kultúrny a kreatívny priemysel. Toto európske partnerstvo sa sústreďuje na „Zručnosti budúcnosti“ a ich úlohu v podpore zelenej a digitálnej transformácie prostredníctvom inovatívneho vzdelávania a prípravy. Ako partner víťazného konzorcia má CIKE priamy prístup k poznatkom a nástrojom, ktoré sú zdieľané aj so zástupcami **EIT Co-location centra Východ**, pričom dôraz sa kladie na pohodu, architektúru a dizajn v udržateľnom mestskom rozvoji.

F. Kontext projektu x-Inno Radar

Priemyselné regióny sú všeobecne známe svojimi pokročilými tvrdými zručnosťami. V súčasnosti tieto regióny prechádzajú rozsiahlou transformáciou svojej ekonomickej a sociálnej základne v reakcii na globálne ekonomické trendy, politické požiadavky a štrukturálne nevýhody. Pre lepšiu orientáciu v tejto transformácii sú potrebné aj mäkké zručnosti, ako je kreativita, spolupráca, agilita a inovatívnosť. Projekt x-Inno Radar preto skúma, propaguje a integruje relevantné mäkké zručnosti do priemyselného prostredia. Zvyšuje povedomie o mäkkých zručnostiach a zlepšuje ich dostupnosť. Konkrétne sa projekt zaoberá:

- Zvyšovaním prierezových kapacít mäkkých zručností kľúčových zainteresovaných strán v oblasti inovácií, ako sú malé a stredné podniky, aktéri výskumu a vývoja a organizácie na podporu podnikania.
- Podporou lokálnych mäkkých zručností komunit výrobcov.
- Oživením priekopníckeho ducha priemyselných spoločností.
- Vytváraním sietí pre územnú spoluprácu v oblasti mäkkých zručností.

Partneri uplatňujú spoločný štruktúrovaný prístup. Začína sa skríningom regionálnych prostredí v oblasti mäkkých zručností. Následne partneri spoločne vyvíjajú pilotné aktivity. Výsledky pilotných projektov sa premietajú do regionálnych stratégií mäkkých zručností a nadnárodných politických odporúčaní.

x-Inno Radar je iniciatíva Interreg Central Europe, ktorú realizuje silné európske partnerstvo pozostávajúce z ôsmich nemetropolitných priemyselných regiónov, think tanku a vedeckého inštitútu.

Viac informácií nájdete na:

□ <https://www.cike.sk/en/project/x-inno-radar/>

- www.x-inno-radar.eu
- <https://www.linkedin.com/company/x-inno-radar>

Disclaimer

This publication has been developed within the x-Inno Radar project, supported by the Interreg CENTRAL EUROPE Programme with co-financing from the European Union. Its content is the sole responsibility of the authors and the project partnership and does not necessarily reflect the views or positions of the Interreg CENTRAL EUROPE Programme, its programme bodies or the European Union. Neither the programme authorities nor the European Union can be held responsible for any use that may be made of the information contained herein.